

Türkiye

KEMALİYE

EĞİN

KENT REHBERİ

Kemaliye Kültür ve Kalkınma Vakfı
Bankalar Cd. No: 28
Yeniabahtiyar Han
Kat:5 66/67 Karaköy İstanbul
Tel: (0 212) 243 90 50
Fax: (0 212) 243 90 51
E-mail: bilgi@kemav.org.tr

konaklama | yol tarifleri | harita | tarihi eserler |
doğal yaşam | spor aktiviteleri

Hazırlayanlar
Dr. Mustafa Feridun Çelikmen
Günhan Ünsal

Fotoğraflar
Yusuf Ziya Ademhan
Ayşe Akhan
Arif Kemal Buhara
Dr. Mustafa Feridun Çelikmen
Sıtkı Fırat
Sebati Karakurt
İzzet Keribar
Etem Kılıç
Lütfi Özgünaydın
Günhan Ünsal

Katkıda Bulunanlar
Prof. Dr. Ali Demirsoy
Hilmi Balioğlu
KEDOST Ltd. Şti.
Ömer Keskinkılıç
Mim. Eray Parlakkaya
Tasarım
Şinasi Ersoy

Uygulama
Mehmet Şimşek

Baskı
Maket Matbaacılık

Kapak Fotoğrafı
Dr. Mustafa Feridun Çelikmen

CASIO

HİDROMEK

OTOSAN

TURKCELL

RENAULT

SPORTOTO

Kemaliye (EğİN)

KEMALİYE eski adıyla EĞİN; Erzincan, Elazığ, Malatya, Tunceli ve Sivas illeri arasında, Erzincan'a bağlı şirin bir ilçemizdir. Fırat nehrinin Karasu kolu üzerinde, nehrin Keban Baraj gölüne dönüştüğü, sarp kayalık yamaçlarla çevrili yemyeşil vadilerden oluşan bir coğrafyada yer almaktadır. Özgün mimari dokusu, tarihi eserleri, doğal ve yaban hayatı, kültürel değerleri, endemik türler içeren flora ve faunasıyla, keşfedilmemiş bir turizm beldesidir.

Şehir merkezi denizden 900-1000 metre, köyleri ise 1000-1700 metre yükseklikte kurulmuştur. Kemaliye; Munzur ve Sarıççek dağları eteklerinde sarp kayalıklar arasında gizli yeşil bir cenneti andırır.

Eskiden EğİN olarak adlandırılan bu şirin yöremiz 1922 yılında Kurtuluş savaşında ilçe halkının Kuvay-i Milliye güçlerine maddi manevi katkılarından dolayı Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk tarafından kendi adına izafeten KEMALİYE olarak değiştirilmiştir.

Kemaliye ve çevresine yerleşen ilk grupların Kafkasya üzerinden Anadolu'ya inen Orta Asya Türkleri'nden olduğu belirtilmektedir. Osmanlı döneminde Kemaliye'ye Et Kethüdalığı ve daha sonrada Odun ve Kömür

Kethüdalığı verilmiştir. Uzun yıllar Ermeniler ve Rumlar ile birlikte yaşayan Kemaliyeliler, sanatta ve ticaretle çok ileri seviyelere gitmiştir. Yakın zamana kadar iplikçilik, dokumacılık, halıcılık, dericilik, ayakkabıcılık ve sarraflık ile uğraşmış, Antep'ten Halep'e, Şam'dan Bağdat'a kadar bir çok yöreye ürettiklerini kervanlarla taşımıştır. Daha sonradan ipek yolunun önemini kaybetmesiyle yöre halkı ekonomik sıkıntılardan dolayı İstanbul'a yönelmiş ve gurbetçiliğe dayanan bir ekonomi oluşmuştur. Kemaliye'nin İstanbul, Ankara gibi illere, uzak olması, az tanınmasının ve yıllarca kitlesel turizm faaliyetlerinden yararlanamamasının yanında kültürel ve doğal yapısında korunmasına vesile olmuştur.

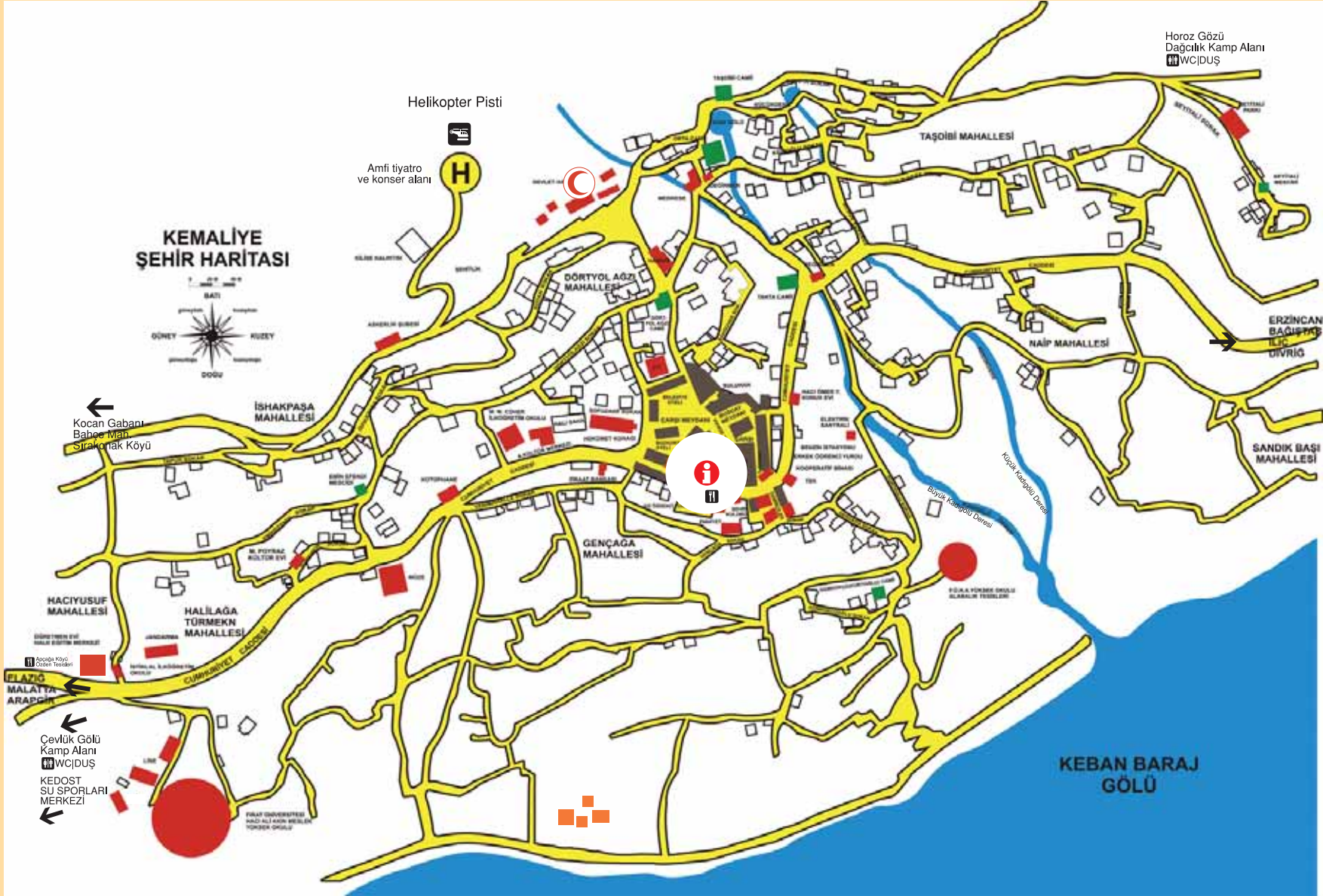
Kemaliye, ÇEKÜL VAKFI'nın "7 BÖLGE 7 KENT" projesinde yer alan yerleşimlerden biridir. Aynı zamanda TARİHİ KENTLER BİRLİĞİ'nin kurucu üyesidir. ÇEKÜL VAKFI Kemaliye'yi Anadolu'dan UNESCO'ya aday kentlerden biri olarak göstermiştir. Yöre, tarihi dokusunun tamamına yakını muhafaza etmiş olup, çevresiyle beraber Doğa ve Kültür Turizm'i için büyük bir potansiyel oluşturmaktadır.

2005 yılından itibaren kent merkezi tarihsel dokusunun korunması gayesiyle SİT alanı ilan edilmiştir.

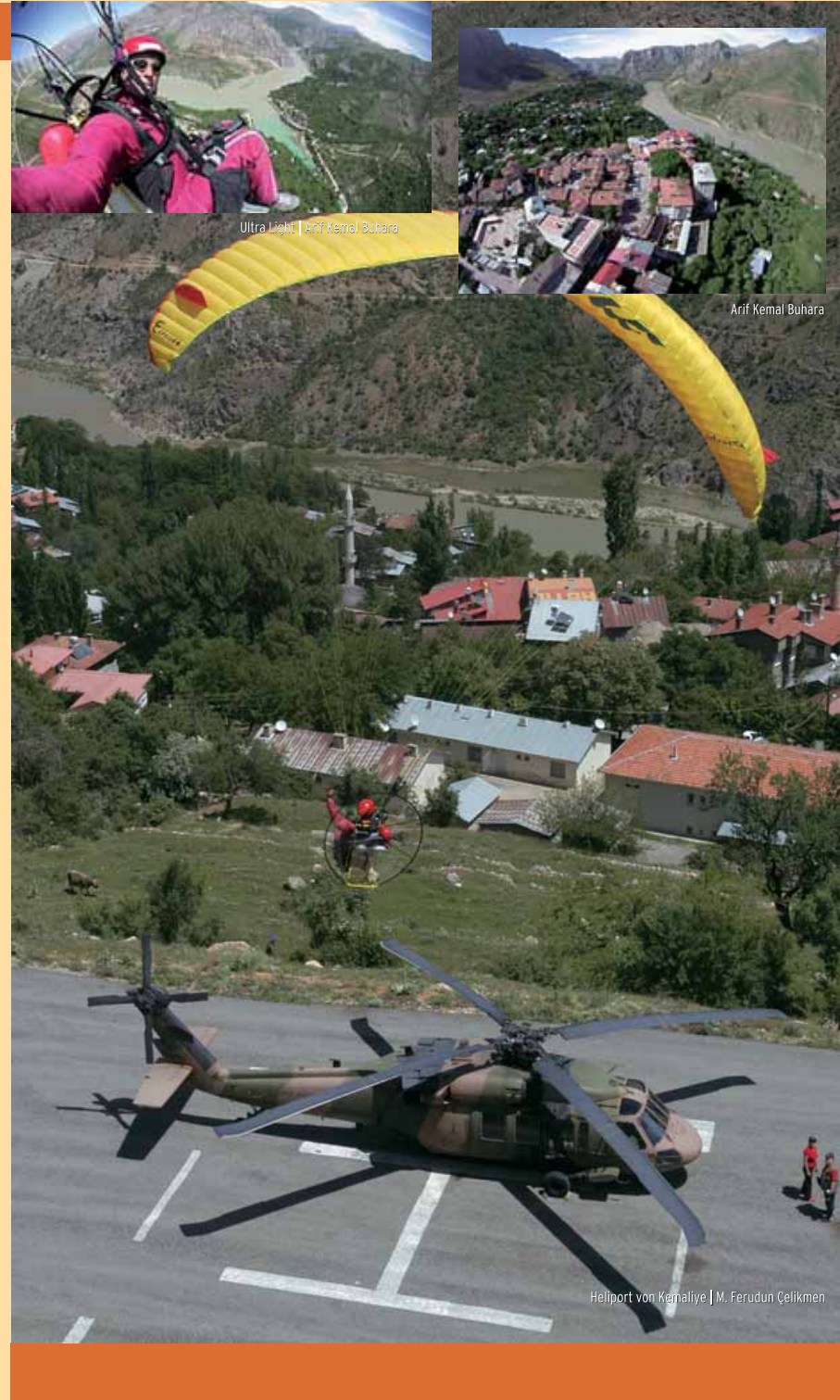

Hazırlayan Mim. Eray Parlakkaya

NASIL GİDİLİR?

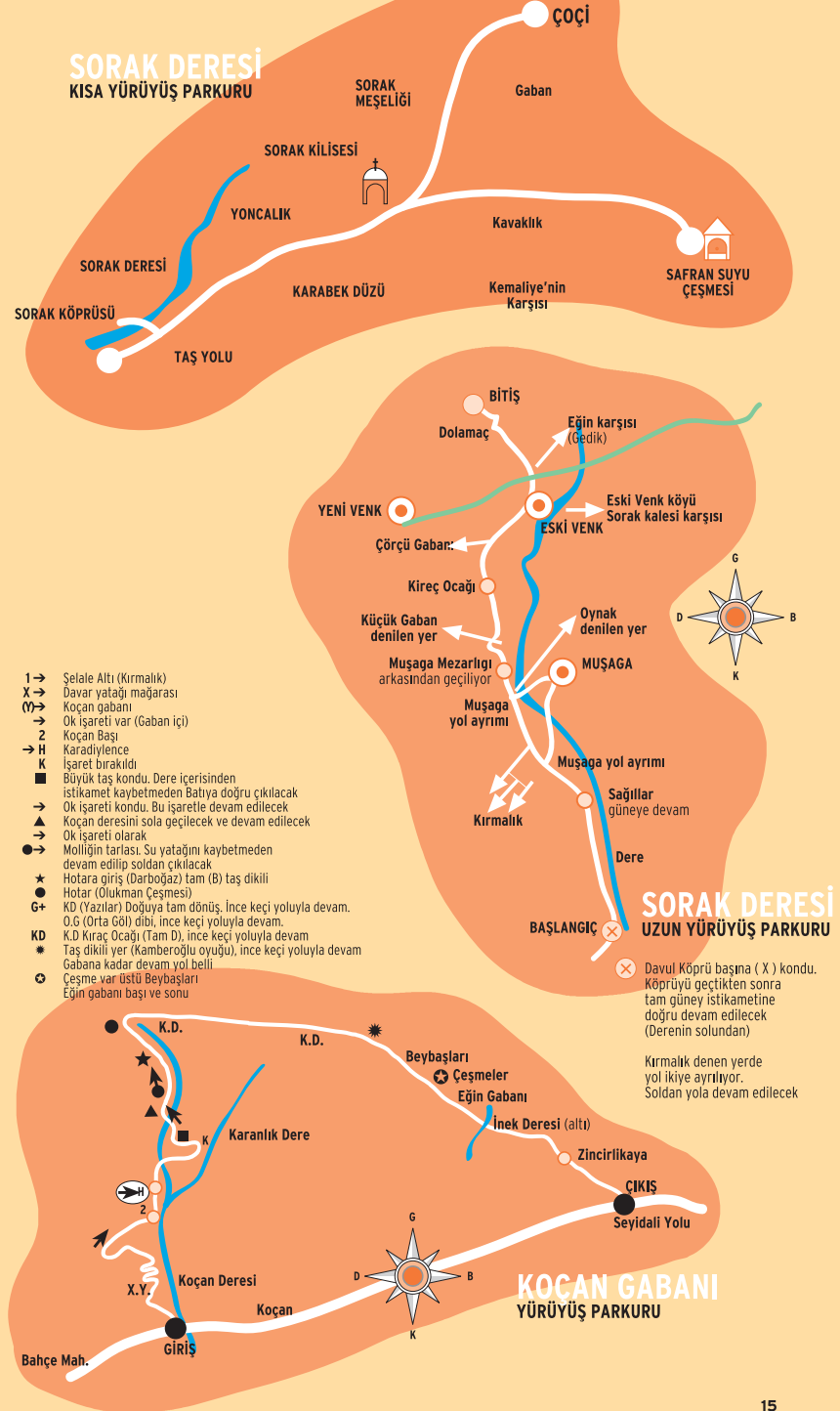

Dr. M. Ferudun Çelikkmen

Dr. M. Ferudun Çelikkmen

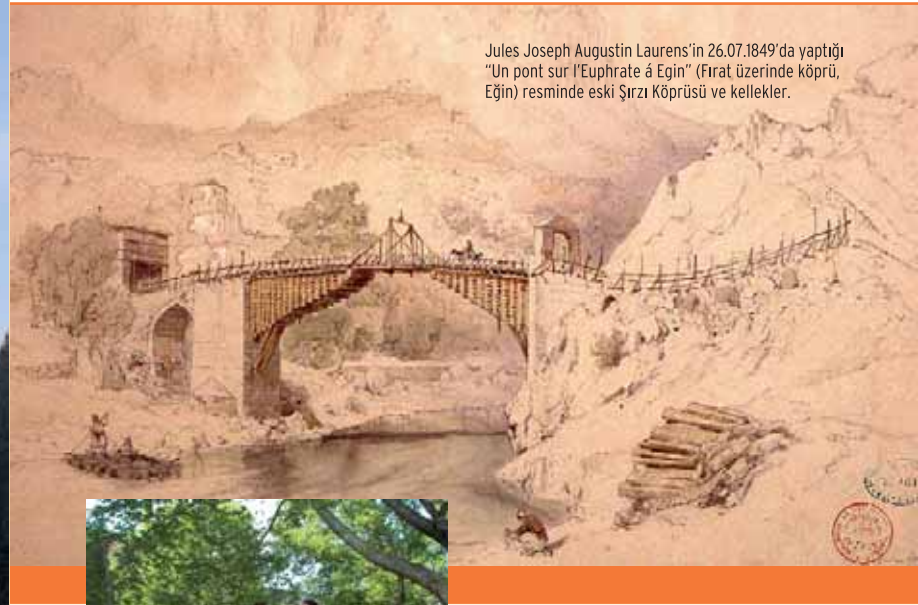
YÜRÜYÜŞ PARKURLARI

Karanlık Kanyon'da, kellekten muza | Dr. M. F. Çelikmen

Jules Joseph Augustin Laurens'in 26.07.1849'da yaptığı "Un pont sur l'Euphrate á Egin" (Fırat üzerinde köprü, Eğin) resminde eski Şırzı Köprüsü ve kellekler.

Aksöğüt Köyünde olduğu gibi, Kemalîye'ye hayat veren derelerin üzerinde çoğu ahşap yüzlerce köprü yemyeşil yamaçları birbirine bağlar

Tarihe köprü Kemaliye

Evliya Çelebi'den 4. Sultan Murat'a, Moltke'den Jules Joseph Augustine Laurens'e İpek yolu gezginlerinden, Salim Ağalardan Kazım Karabekir Paşa'ya kadar yüzlerce ünlü gezgin, komutan, tarihçi geçtiler birbirinden güzel köprülerinden Kemalîye'nin. Zaman içerisinde yolculuk yaptılar. Kayalardan fıskıran coşkun suları, dereleri, nehirleri aştılar köprülerle. Geçit vermez uçurumların sarp yamaçlarından,

Ücret ödenerek geçilen Tarihi Şırzı Köprüsü ve Kervanların geçtiği İpekyolunun 1800'lü yıllardaki görünümü.

Ariki deresinde sonbahar | Dr. Mustafa Ferudun Çelikmen

kartalların yuva yaptığı yüksek dağ geçitlerinden, gabanlarından yürüdüler Kemalîye'nin. Köprü kültürü türkülerine, manilerine, oyunlarına konu oldu Kemalîye'nin. Belki de yazılı tarihin geçerken para verilen ilk köprülerinden biri idi Jules Laurens'in 1849'da yaptığı resimlerine konu olan Eğin köprüsü. Kimi tarihçilere göre 500 baş deve, at, katir, eşşekden oluşan kervanlar tonlarca ortadoğu ürününü bütün Osmanlı topraklarını katederekten Giresun'a kadar taşıırken, yine Karadeniz yolu ile İstanbuldan gelen Avrupa malını yakın ve uzak şarka ulaştırdılar. 50bin'e varan nüfusun yaşadığı 1800'lü yıllardan 1900'lü yılların ortalarına dek sayıları binlere varan sarraf, el zanaatkarı, dokumacı, yemenici, dabakçı ve diğerleri bu işlek yolun üzerindeki zengin ticarettten yararlandılar. Yine bu kervanlarla Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerinden Cumhuriyetin ilk yıllarına

Gözyadın köyünde Osmanlı köprüsü
Foto: Dr. Mustafa Ferudun Çelikmen

binlerce Kemalîye'li büyük şehirlere gurbetçi gittiler. Gurbetçilik Kemalîye'nin yakın tarihteki kültürüne o denli işleştirdi ki tarihe yön veren devlet adamlarından, politikacılarından sanatkarlara, birçoğu Kemalîye'yi hayatında bir kez bile görmemiş ulusal değerleri babaannelerinden dedelerinden duydukları "goştığım", "anan köle oğul" nidalarıyla büyüdüler.

Kekikpınar köyü köprüsü
Foto: Dr. Mustafa Ferudun Çelikmen

Sultan Murat Köprüsü, Sarıççek Yaylası.

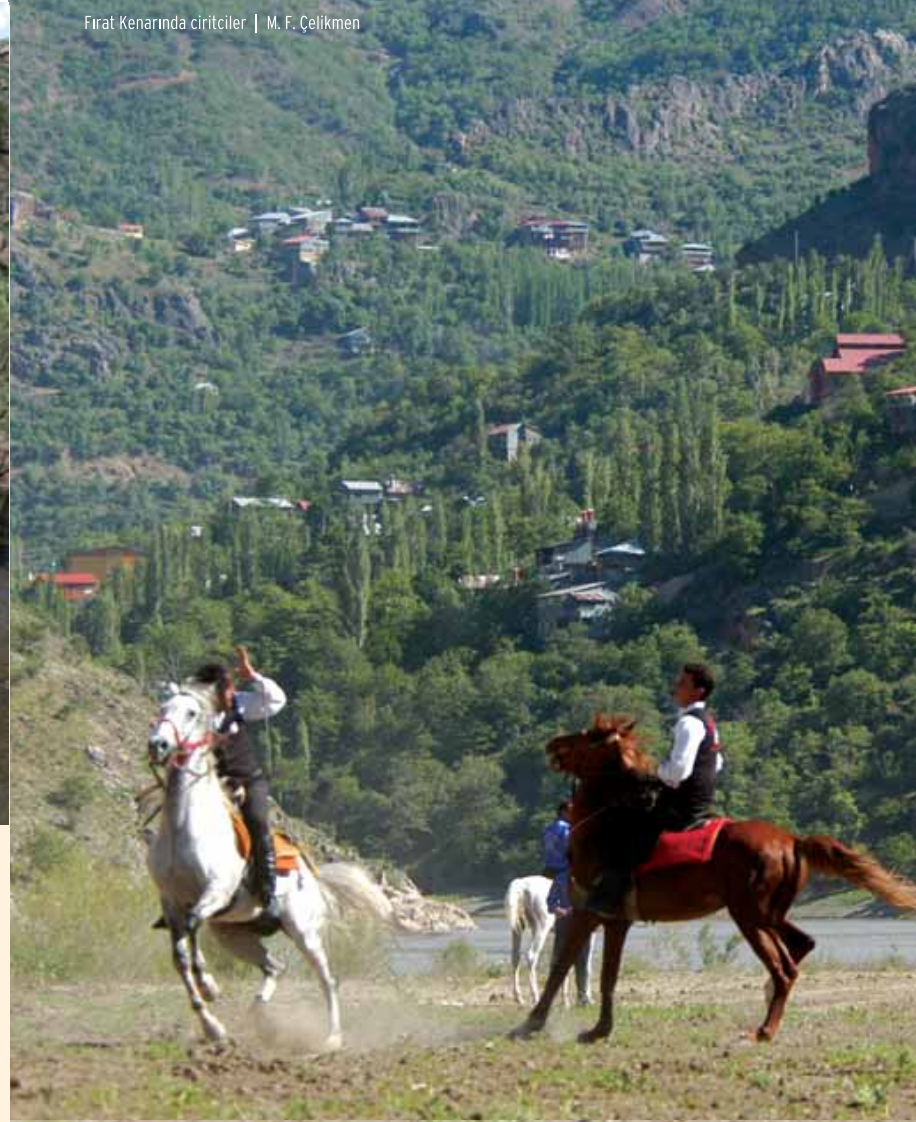
Yuva Köyü köprüsü

Taş işçiliğinin benzersiz örnekleri, mühendislik harikası köprüler, pınarlardan akan suların hayat verdiği vadiler manzumesi Kemalîye'nin köylerini birbirine bağladı. Karadeniz'den Halep'e uzanan İpekyolu'nun yan kolları yine bu köprülerle birbirine bağlandı.

Fırat'ın akar olmaktan çıkıp göle dönüştüğü,

geçtiğimiz yüzyılın son ceyreğinde, onlarcası suların altında kaldı tarihin sessizliğinde köprülerin. Sonra bir kısmı yeniden canlanan köprülerle hayat buldu yüksek dağ geçitleri. Şimdi yeni gerdanlıklar takma zamanı Fırat'ın mavi-yeşil sularına kavuştursun diye iki yakasını Kemalîye'nin. Asma köprüler, kemer köprüler ve yakın tarihin çelik konstrüksüyon, betonarme köprüler Kemalîye'yi birbirinden güzel köylerine, Anadolu'nun bağrına ve gurbete bağladı aynı zamanda.

Keban baraj gölü suları altında kalan onlarca estetik harikası onlarca asma köprü'nün yıllarca yenileri yapılamadı. Ne feribotlar ne kayıklar karda kışta kıyamette dertlerine derman arayan hastalara deva olamadı. Kemalîye'nin köylerinde dramlar yaşandı. Gurbete giden köyüne geri dönemedi. "Köprü" romanlara konu oldu. Kemalîye'nin köylüleri devletin kapılarını aşındırdı. Hele bir Başpınar Köprüsü vardı ki giderek yayılan Fırat'ın üzerinde ulaşılmaz bütçelerle yıllarca yapılamazlar arasında kaldı.

Vali Recep Yazıcıoğlu Köprüsü Başpınar nahiyesi ve köylerini Kemalîye'ye bağlar.

Her anı vatana hizmet gayretleriyle süren yaşamı boyunca hizmetleriyle adını Kemalîye'nin taşına toprağına yazdıran Vali Recep Yazıcıoğlu devlet vatandaşı işbirliğinin müstesna örneklerinden biri olarak Başpınar Köprüsünü yapılamazlar arasından çıkarttı.

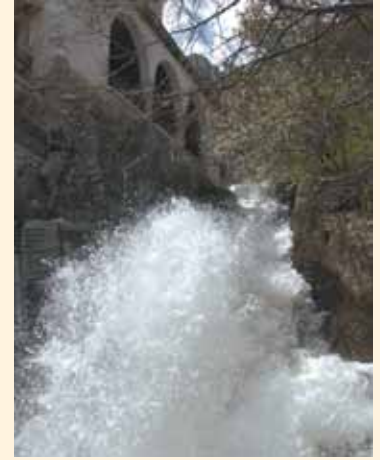
1900'lerin son çeyreğinde Keban baraj gölü suları altında kalan eski Venk köprüsü ve Kemalîye.
Fotoğraf: Yusuf Ziya Ademhan

Yeni Şırzı Köprüsü ve Karanlık Kanyonun başlangıcında dağ bisikletine binen sporcular.

Dr. M. F. Çelikmen | Yeşilyurt Camii içi

Kadıgözü

Bir doğa harikası olan Kadıgözü, Taşdibi ve Orta cami arasında yüzeye çıkan Sarıççek Dağları silsilesinden beslenen, çok soğuk ve bol debili bir kaynak suyudur.

Kemaliye'nin hayat kaynağı olan Kadıgözü gözesi, hemen hemen şehrin tüm içme suyu ihtiyacını karşıladığı gibi, bağ ve bahçelerin de kanallar ve arklar vasıtasıyla sulanmasını sağlar. Özellikle baharda bembeyaz köpürerek akan Kadıgözü Deresi'nin seyri doyumsuz güzelliktir.

İlçe merkezinde Kadıgözü Deresi üzerinde bulunan onlarca değirmenin bir kısmı restore edilmiştir. Geçmişte ilçenin elektrik enerjisini de karşılayan Kadıgözü'nün bugününde aynı amaçla yararlanılması düşünülmektedir.

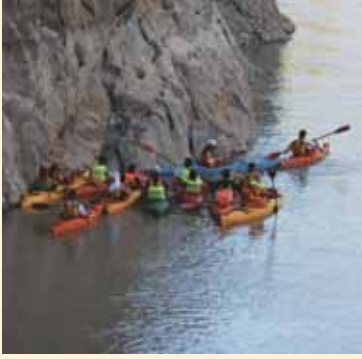

Dr. M. F. Çelikmen | Yeşilyurt Camii

Tarihi Camiler

Taşdibi Camisi	1635
Orta Camisi	1898
Dört-yolağzı Camisi	1654
Kurtoğlu Camisi	1811
İhsaniye Camisi	1876
Koçan Camisi	1875
Embiyabey Camisi	1885
Bahçe Camisi	1836
Hacı Yusuf Efendi Camisi	1696
Memiş Efendi Mescidi	1803
Üçvahit Mescidi	---
Emin Efendi Mescidi	1720
Hacı Emin Mescidi	1779
Vanlızade Mescidi	1831
Gerüşla Köyü Camisi	1755

1892-93 tarihli salnameye göre kazasında 55, köylerinde 41 adet cami bulunmaktadır. Bunlardan en eski olanları Taşdibi ve Dört-yolağzı camisidir. Taşdibi Camisinin yapıldığı yerde daha evvel bir cami olduğu söylentileri kuşaklar arasında taşınarak günümüze kadar ulaşmıştır.

Taşyolu

Kemaliye'yi batı yönünde İç Anadolu'ya bağlaması düşünülen Taşyolu fikri bundan 135 yıl önce gündeme gelmiş ve ekonomik nedenlerle uzun bir süre gerçekleştirilememiştir. Aradan geçen yıllara rağmen Kemaliye halkı bu düşünceden vazgeçmemiştir. 1949 yılında Taşyolu için girişimler tekrar başlamış ve Erzincan Valiliğinin desteğiyle Kemaliye halkı tarafından Şırzı Köprüsünden itibaren ilkel yollarla ilk çalışmalara başlanmıştır.

Kemaliye'nin Ankara-İstanbul yol güzergahını 220 km kısaltan 8520 metrelik Taşyolu, 4722 metresi tünelle, 3798 metresi yarma yol olarak özveriyle tamamlanarak hizmete sunulmuş olup, yol düzenleme çalışmaları yapılmaktadır.

Taşyolu, Karasu nehri vadi tabanında yer alan Karanlık Kanyon'a ve bu coğrafyada yer alan kapalı eko-sistemdeki yaban

hayatını da gözlemlemeyi sağlayan bir güzergahtır. Bu eşsiz yolda ilerlerken insanın gücünü, doğanın vahşiliğini ve güzelliğini, nehri dökülen akarsu kaynaklarını, Fırat'ın nehirden göle dönüşümünü ürkütücü akışını, yeşili, kahverengiyi, turkuazı, maviyi aynı anda tadacaksınız.

Karanlık Kanyon

Karanlık Kanyon, benzerlerini ABD'nin Colorado Grand Canyon'unda, Alpler'de görebileceğiniz, yer yer 400 - 500 m sarp kayalık yamaçlardan oluşan, kapalı bir ekosistem oluşturmuş doğa harikasıdır. Özgün coğrafi yapısı, dağ keçisi, su samuru, vaşak gibi türü tehdit altında olan yaban hayatına da ev sahipliği yapan Türkiye'nin en görkemli kanyonlarından birisidir.

Karasu vadi tabanına dik inen karanlığın kayaları yer yer 2 m darlıkta bir taban izleyen, gün ışığının bile ulaşmadığı dar geçitlerden oluşmaktadır. Özellikle bahar ve erken yaz da küçük dereler ve pınarlar, Sandık Köy'ünden Fırat'ın Karasu yatağına kadar inen, benzersiz kanyonun sporuna elverişli bu vadiye ayrı bir güzellik katmaktadır.

Dr. M. F. Çelikmen | Karanlık Kanyon ve Taşyolu

Dr. M. F. Çelikmen | Karanlık Kanyon'da akarsu sporcuları

Koçan Şelalesi

Kemaliye'nin Embiyabey ve Koçan mahalleleri üst başında, baharın belirli aylarında 150 metre kadar yükseklikten akan şelalenin muhteşem görünümü yöre insanının türkülerine, şiiirlerine, manilerine ilham kaynağı olmuştur. Yanı başında yükselen tarihi ve dik tırmanma yolu ile şelalenin üst kısmına çıkılmaktadır. Bu üst nokta Koçan Gabanı olarak adlandırılır. Buradan Hotar'a (Hayvanların otlatıldığı yayla) ve yörenin en güzel su kaynaklarından Olukman'a ulaşmak mümkündür.

Kırgöz

Kemaliye ilçemizin hemen kıyısında Apcağa, Yuva ve Toybelen köylerinin üst başında yüksek bir yamaçta bulunan bir su kaynağıdır. Onlarca kaya kovuğundan fışkıran buz gibi sular, bahsedilen köylerle birlikte Ergü köyünde bağ ve bahçelerinin kısmi sulanmasında kullanılmakta ve civardaki tüm köylere hayat vermektedir. Ayrıca kaynağının bulunduğu mıntıka piknik ve mesire yeri olarak kullanılmaktadır. Hemen yanına kadar araba yolu mevcuttur. Buraya gidenler, bir kartal yuvasından bakar gibi Kemaliye'yi, Keban Baraj Gölünü ve yemyeşil kuşanmış köyleri doyumuz bir hazla seyretme mutluluğuna erişirler

Gabanlar

Gaban geçit anlamındadır. Bir vadiler sistemi içersine sıkışmış Kemaliye ve yakın köyleri, dağ köylerine ve meralara Gabanlar ve onlara uzanan tarihi yollarla bağlanır. Yollar, yaklaşık 3 metre genişliğinde uzun merdivenler şeklindedir. Tamamen insan el

emeğiyle yapılmış olup, bugün de hala işlevseldir. Başlıca Gabanlar şunlardır: Bahçe Gabanı, Cici Gabanı, Çoci Gabanı, Çor Kaldırımı (Gabanı), Eğin Gabanı Erkek Gabanı, Geşo Gabanı, Halliağa Gabanı, Hotar Gabanı, Mazman Gabanı, Pegir Gabanı, Sandık Gabanı, Sorak Gabanı, Uza Gabanı, Yalimbaya Gabanı, Zafran Gabanı.

Zincirlikaya

İlçe merkezinde Taş dibi mahallesi üst başındaki yamaçta bulunan Zincirlikaya, türkülerle, hasretlik manilerine ve deyişlere konu olmuş, Kemaliye ile özdeşleşmiştir. Bu kocaman yekpare kaya kütlesi vaktiyle kayma eğilim gösterince, şehrin üzerine yuvarlanması durumunda büyük maddi ve manevi zarar verebileceği düşüncesiyle önüne set-duvar örülüp zincirle bağlanmıştır.

Mağaralar

Yörede bir çok mağara mevcut olup, bir çoğu gizemini korumaktadır. Çoğu mağaranın sonuna ulaşılammıştır. Sarkıt ve dikitler ile dolu olan mağaraların topraklarının da şifalı olanları vardır. Bazı mağaralar hakkında çeşitli rivayetler de bulunmaktadır.

Başlıca mağaralar: Ala Mağarası, Cırıkoğlu Mağarası, Çatal Mağara, İki gözülü Mağara, Delipuşar Mağarası, Demir Mağara, Devetabanı Mağarası, Direkli Mağara, Direklice Mağarası, Güvercin Mağarası, Hırsız Mağarası, İki gözülü Mağara, Kızlar Mağarası, Killiğin Mağarası, Kurt Mağarası, Kuyumcu Mağarası, Poşa Mağarası, Sıra Mağaralar, Sulu Mağara, Tahtikli Mağara, Üğür Mağarası, Yeni Mağara.

Dr. M. F. Çelikmen

Arçağa Köyü

Kemaliye'ye 5.5 km mesafede ve Çağlayan su manasına gelen bu köy, kültür ve tarih zenginliği ile ünlü bir yerleşim birimidir. Köy çarşısı Anadolu da korunmuş en eski çarşı olma özelliğini taşımaktadır.

Yörede ki en kalabalık ve örgütlü köylerden biri olan Arçağa Köyü, Güzelleştirme ve Kalkındırma Derneğinin çalışmaları sonucunda mevcut yapılar restore edilerek yaşatılmıştır. Köy Derneği tarafından yapılmış ve restore edilen yerler şunlardır:

Köy Konağı
Okuma ve sohbet odası
Özden tesisleri ve matbaası
Yenileme fırın
Kayabaşı parkı
Kır kahvesi
Köy ortak mutfağı
Camiler tarihi yapılar
Çeşmeler

Lütfü Özgünaydın

Ocak Köyü

Kemaliye'ye 35 km mesafede Dutluca nahiyesine bağlı modern bir köydür. Köyün kurucusu Hıdır Abdal Sultan olup bundan 750 yıl evveline geçmişi dayanmaktadır.

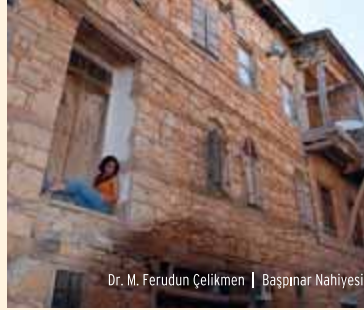
Köyde bu adla bir türbe olup, her yıl yüzlerce ziyaretçi akınına uğramaktadır. Altyapısı tamamen bitirilmiş olan köye asfalt yolla ulaşmak mümkündür.

Köyün başlıca toplumsal hizmet birimleri şunlardır;

Konuk Evleri
Müze
Kültür Merkezi
Hamam
Cami ve Cem Evi
Köy fırını
Helikopter pisti
Çocuklara yönelik parklar
Çeşmeler

Kemaliye Evleri

Kemaliye kuruluşundan bu yana, çeşitli kültürlerin yaşandığı bir yer olma özelliğini taşır. Bu ortak kültürün izleri, ayrıntılara da yansımıştır. Dut, ceviz, çınar, kavak ağaçlarının oluşturduğu, yeşilin binbir tonu arasında yer alan evler, doğal çevre ile mimari arasındaki uyumun en güzel örneklerini sunar. Kemaliye evleri, topoğrafya yapısına uygun olarak konumlanmıştır. Araziyi ekonomik kullanma zorunluluğu nedeniyle, evler kademeli

Dr. M. Ferudun Çelikmen | Başpınar Nahiyesi

olarak şekillenmiş, yatay değil, düşey olarak düşünülmüş ve iki, üç ya da dört katlı evler tercih edilmiştir. Evlerin bir çoğu eğimli araziye yaslanır. Dolayısıyla Kemaliye Evleri'nin her katından açılan kapılardan, ya bir sokağa ya da bir bahçeye çıkabilirsiniz. Genelde üç katlı olan Kemaliye Evleri'nin alt katları, hizmet katı olarak işlev görür. Bahçe ile bağlantısı olan bu kat soğukluk, kiler ve odunluk olarak değerlendirilmiştir. Ahşap olarak yapılmış ana katlar yaşam mekanları olarak düzenlenmiştir. Divanhane, selamlık, sofa ve mutfak bu katta bulunur. Üst katlarda genel olarak yatak odaları bulunur. Son katın üzerinde bulunan rıhtım döşemeyle kaplı damlar ise, tarımsal ürünlerin işlenmesi ve kurutulması amacıyla kullanılır. Kemaliye evleri kapısı ve tokmağıyla başlayan kendine has yapısı iç mekanların dekorasyonları ile de ayrı bir güzellik taşımaktadır. İç mekanlarda ki sedirler, yüklükler farklı bir tarz oluşturmaktadır. Yüklük denilen bölüm istenildiğinde banyo, bu amaç dışında ise yatak yorgan gibi eşyaların istiflendiği kapalı mekan olarak da kullanılmaktadır. Yüklük ile kapı arasındaki duvar yüzeyi "çiçeklik", "şerbetlik" adı ile anılan ahşap süslemelerle şekillenmiştir. Burada anlatmanın imkanı olmayan bir çok özelliğe sahip Kemaliye Evleri, mevcut yapıların %90'ını teşkil etmektedir.

Dr. M. Ferudun Çelikmen

Dr. M. Ferudun Çelikmen | Aksögüt Köyü

Dr. M. Ferudun Çelikmen

Lütfü Özgünaydın

Taşyolu'nda gece fener alayı | Ayşe Akhan

Şinasi Ersoy

Gunhan Ünsal

Folklor ve KEFTUD

Kemaliye-EğİN Kültür Turizm ve Folklor Derneği

Kemaliye (EğİN) müziğinde, Anadolu'nun alışılmış saz, ney ve zurna yerine esas çalgı olarak keman ve klarnet kullanılır. Ayrıca davul ve tef ritim saz olarak kullanılmaktadır.

EğİN'in kendine özgü türküleri, oyun havaları ve özellikle yanık manileri Türk Halk Müziği repertuarlarına girmiştir. Uzun havaların (hoyratların) okunuşu, ilçe içerisindeki köylerde bile birbirinden farklıdır. Bu nedenle ağız olarak farklılıklar halinde tanımlanır. Örneğin, Sandık Ağzı, Venk Ağzı, Apçağa Ağzı vs. gibi. Bunların hepsine "EğİN Ağzı" denir.

Kemaliye folkloru, bir çok bakımdan kendine özgüdür ve esas karakterini ağır ritimlerle oynanan oyunlar oluşturur. Başlıca erkek oyunları: Tekayak, İkiyayak, Uçayak, Sıklama, Gecegü, Sinanlı, Pingan Kınası, Rumdiki, Tanzara, Tırnana, Havaçor, Meşenin tepelisi, sarhoş barı, temur ağa, karsın kalesi, hırponi, kasap gibi.

Başlıca Kız-Erkek oyunları: Hayriye, Of nana, Gelin kınası, Kız haznedar, Meşenin tepelisi, Hostaya keçi geldi, Dut ağacı, Oğlan gider işine, Munzur dağı, Bebek, Kama çekerim, Horoz, EğİNim, Büyük cevizin dibi, bahçeye indim, Elinde süt küleği, İndim dost bahçasına, Yıkın şunların evini, Ehnesor dere içi, Çeçen kızı gibi.

Bugün yöre kültürünü yaşatan, cuma akşamı fasılları ile Kemaliye-EğİN halk oyunları,

folklörünü, türkü ve manilerini gelecek kuşaklara aktarmayı kendine görev edinen Kemaliye-EğİN Kültür Turizm ve Folklor Derneği ve onun gönüllüleri vardır

Müze

Kemaliye Müzesi, ilçenin taş işçiliği yönüyle en görkemli eserlerinden biri olan tarihi binada hizmet vermektedir. 600 kadar etnografik değerdeki eşya ve tarihi folklorik kıyafetler, Kemaliye'lerin bağışlarıyla temin edilmiş olup, ışıklı cemakanlar içerisinde sergilenmektedir.

İlçeye her gelenin mutlaka ziyaret ettiği Etnografya Müzesi, Kemaliye kültürü hakkında bilgi sunmanın yanı sıra alt katındaki kafeteryası ile de ziyaretçilerine hizmet vermektedir.

Dr. M. F. Çelikmen

Dut Bahçesi | Sırtı Fırat

Sırtı Fırat

Göbek Mantarı | Dr. M. F. Çelikkmen

Kemaliye'nin Biyolojik zenginliği

Kemaliye'nin bulunduğu yer bundan 24 milyon yıl önce (Miyosen'de) denizin altındaydı. Doğu Anadolu'nun, Arap Kalkanı'nın sıkıştırması ile yukarıya doğru yükselmesi sonucunda, bu bölge de suyun dışına çıkmaya başladı ve 15 milyon yıl önce bu bölgede kara göründü. Birkaç defa Tetis Denizi (Akdeniz'in atası), bugünkü Çukurova üzerinden bu bölgeye kadar uzandı ve geri çekildi. Sonuçta Kemaliye'yi çepeçevre saran Munzur Dağları, bir zamanların deniz tabanı olan çökellerin üst üste yığılması ve sıkışması ile, görkemli kalker yapılar ortaya çıktı. Bu kalkerli yapıların, Fırat'ın önemli bir kolu olan Karasu'nun milyonlarca yıldan beri aşındırması ile, Kemaliye (Eğin) Vadisi şekillendi. Dolayısıyla, Kemaliye, çevresi 1000 metreyi çok aşan, sert kara iklimi gösteren dağ stepleri, duruma göre Alpin ekolojik özellik göstermesine karşın, vadinin içi ve tabanı, en az yer yer Akdeniz iklimi gösteren oldukça ılıman bir ekolojik yapı göstermeye başladı. Buna bağlı olarak birçok bitki ve hayvan türü, düşük rakımdan yükseklere göre yerleşti ve çok zengin bir biyoçeşitlilik sergiledi. Bu zenginlik üç önemli olay ile daha da kuvvetlendirildi. Bunlar, buzul ve buzularas dönemlerdeki göçler ve insan eliyle tarım ve peysajda kullanılan çeşitlendirmedir. Buzul dönemlerinde, kuzey ülkelerinden güneye doğru kaçan; buzul arası dönemlerde ise, güneyin sıcaklarından kaçarak kuzeye doğru göç eden bitki ve hayvanlar, Kemaliye Vadisine sığındı ve daha sonraki dönemlerde iklim değişse dahi, bu vadiden çıkma fırsatını bulamayarak burada

kendine uygun yüksekliklerde mahsur kaldı. Bazen geldiği atalara benzerliğini korudu; bazen değişikliğe uğrayarak yeni türlere değişti. Sonuçta soğuk sever canlılar ile sıcak sever canlılar Kemaliye vadisinde buluştu ve bugüne kadar birlikte yaşadılar. Bu nedenle Kemaliye bu özelliği ile bilim dilinde "Refigium" yani sığınak" olarak, birçok canlıya konak görevi yapmaya başladı. Kemaliye'de yaygın olarak bulunan Kocayemiş, son zamanlarda yetiştirilen Trabzon Hurması, özünde Akdeniz iklimi'nin ana elamanlarından biridir. Ancak bu ağaçların bulunduğu yerlerde taşların arasındaki sulak yerlerde bulunan, yöre halkı tarafından yağmur böceği olarak adlandırılan bir semender çeşidi "Salamandra salamandra" ise kuzey ülkelerinden buzul dönemlerinde göç etmiş ve Türkiye'de ancak birkaç yerde sığıntı halinde kalmış önemli bir türdür. Birçok yörede soyu tükenmiş, dağ keçisi, kurt, tilki, yabani domuz, ayı, su samuru, vaşak, keklük, birçok yırtıcı kuş türü bu zenginliklerin diğer bir parçasıdır.

Yüzyıllar boyunca, dışa dönük olarak yaşayan, özellikle İstanbul ile ilişkisini hep sürdüren yöre halkı, küçük alanlarda en yüksek tarımsal verimi elde etmeye özen göstermeleri ve arazi yapısı nedeniyle özel bir peysaj uygulamaları, birçok ekonomik ve süs bitkisinde çeşitlenmeye zemin hazırladı. Her ne kadar son yıllarda ihmal nedeniyle birçok canlı türünün irki ortadan kalkmış ya da tehlikeye girecek kadar yoğunluklarında azalmış olmasına karşın, yine de Kemaliye bir müze özelliği göstermektedir. Her türlü meyvenin, özel olarak adı konmuş, her biri diğerinden belirgin özellikleriyle ayrılan onlarca çeşidi özenle bir araya toplanmıştır. Yani Kemaliye pek az yöre ile kıyaslanabilecek zenginlikte genetik bir müze "gen kaynağı" özelliği göstermektedir.

Onlarca endemik (yani sadece Kemaliye'ye özgü) bitki ve hayvan türünün bulunması bilimsel olarak dikkatleri buraya çekmektedir. İleride yapılacak ayrıntılı bilimsel çalışmalar, Kemaliye'nin bu özelliğini çok daha çarpıcı olarak dünya kamuoyuna sunacaktır. Kemaliye ve yöresi biyolojik bir müze olarak tanıtılmalı, araştırmalı ve korunmalıdır.

Prof. Dr. Ali Demirsoy
Biyolog
Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi
Beytepe/Ankara

Dr. M. F. Çelikkmen

Dr. M. F. Çelikkmen

Doğa Sporları

Doğa ile yarışılmaz, doğa sporları yaparken insan sahip olduğu araçlarla, kendi içbenliğiyle mücadele eder. Doğa ile barışık çevreye saygılı ve en önemlisi bizim dışımızdaki canlılara da yaşam hakkı tanıyan doğa sporcusu örneği Kemalîye'de yapılan Doğa Sporları Şenliği'nin ana hedeflerinden biridir. İlk kez 2004 yılında yapılan ve görev yaptığı tüm yörelerde insan ve yurt sevgisini geleneksel boyutların ötesine taşıyan merhum Erzincan Valisi Recep Yazıcıoğlu anısına ithaf edilen şenlikler uluslararası

Dr. M. F. Çelikmen

boyutta gelenekselleştirilmeye çalışılmaktadır.

Kemalîye İlçesinin benzersiz doğal güzellikleri ve hemen hertürlü doğa sporuna elverişli coğrafi yapısı başta eko turizm olmak üzere ilçe için ekonomik ve kültürel gelişim açısından gelecek vaatetmektedir.

Yer yer 600m. bulan sarp kaya duvarlar el değmemiş ve en zor parkurları içermesiyle kaya tırmanıcıları için cazibe oluşturmaktadır. Yine nehir vadisi tabanına dik inen kanyonlar "canyoning" sporu için son derece iddialı kulvarlar sunmaktadır. Akarsu sporlarından özellikle durağan suda yapılabilen türleri için nehir kayağından rafting'e, deniz kayağından su kayağına geniş bir yelpazede güvenli ve keyifli parkurlar mevcuttur. İlçe Fırat nehrinin Keban Baraj Gölüne dönüştüğü noktadadır. Bu nedenle göl sporları içinde başta kürek disiplininin değişik branşları olmak üzere görkemli dağlar arasında sınırsız imkanlar sunmaktadır.

Özellikle dağ bisikleti için ilki 2004 yılında yapılan Ulusal Federasyon faaliyetleri

Horoz gözü kamp alanı

esnasında yurdun değişik yerlerinden gelen hemen tüm bisikletçilerin ortak görüşü Kemaliye'nin dağ bisikleti parkurları arasında birçok özgün güzergahlara sahip olduğu yönündedir.

Geleneksel sporlar arasında yer alan cirit ata sporlarının doğada da yapılabilen yöreye özgün ulusal ve etnik sporlarımızdandır. Fırat nehri kenarındaki yarış parkuru gelecek için çok büyük turistik istikbal vaatmektedir.

Antik kervan yolları ve yüksek dağ geçitleri her yaşta yerli yabancı ziyaretçiler için sağlıklı yürüyüşler yanında keyifli görsel zenginliklerde sunmaktadır.

Herkes için spor felsefesinin doğayla barışık bir örneği ilçeye özgün "göbek" toplama yarışmasıdır. Göbek, yumuşaklığı ve beyaz görünümü itibarıyla göbeğe benzediğinden bu adın verildiği güvenle yenilebilir ve lezzetli bir mantar türüdür. Yüzyıllardan beri yöre insanı yüksek yaylalarda çaşur denilen ve bir tür hayvan yemi olarak kullanılan bitkinin pürsümüş köklerinden yaşam bulan bu

Dr. M. F. Çelikmen

mantarın peşinde her baharda 2-3 hafta süreyle dağları arşınlarlar. Bu bir nevi "trophy" esnasında **göbek bahane, yürüyüş şahane** sloganıyla insanlar sağlıklarına sağlık katarlar.

Yamaç paraşütü, delta kanat ve ultralight uçuş sporu disiplinleri de yine yörede yapılabilir doğa sporu etkinlikleri arasındadır.

İlçe civarında Fırat nehri baraj gölü haline geldiğinden rafting botları ile yapılan akarsu sporları daha çok Karanlık Kanyon vadisi boyunca Gümüşçeşme köyünden Çevlük gölüne kadar benzersiz bir parkurda "bot safari" şeklinde gerçekleştirilmektedir. Doğu Karadeniz yaylalarındaki yerleşimlere benzeyen dağınık köy ve mezralar off-road ve enduro motor kullanıcılarına görkemli güzergahlar üzerinde farklı lezzetler sunmaktadır. Bir yanda 2000m. üzerindeki Sarıççek yaylasının zengin bitki örtüsünü katederken nehirin karşı yamacında Munzur eteklerinde delişmen derelerin kenarlarında vahşi bir coğrafyada yolculuk imkanı tanınmaktadır.

Yuva ve Toybelen köylerinin havadan görünüşü

Karanlık Kanyonun Havadan görünüşü

Karpuz Kaldırım Meykili, Karanlık Kanyon | Dr. M. F. Çelikmen

Dr. M. F. Çelikmen

Vali Recep Yazıcıoğlu Köprüsü | Dr. M. F. Çelikmen

Dr. M. F. Çelikmen

Doğa Turizminin Saklı Cenneti: Kemalîye

Kemaliye, Ankara'nın doğusunda yer alan ülkemiz coğrafyasının merkezinde yer almaktadır. Bu konumuyla ister Kapadokya'dan yola çıkın ister Doğu Karadeniz yaylalarından aşağıya inin Kemalîye yarım günlük mesafede emsalsiz bir haftasonu gezisi için dahi soluklanabileceğiniz yakınlıktadır. Havza turizminin ülkemizde yeterince tanınmayan Divriği, Harput, gibi Kemalîye de geçmişimizin çok önemli ve etnografik öğelerini bünyesinde barındıran kentlerinden biridir.

"Route Nemrut", ABD'deki "Route 66" gibi motosiklet ve uzun yol araç tutkunlarının ülkemizdeki favori güzergahlarından biri

olmaya adaydır. Kapadokya'dan başlayıp Divriği üzerinden Taşyolu güzergahı ile Kemalîye'den geçerek Harput'da soluklanıp Nemrut'da sonlanacak bir parkur şimdiden serüveni tarihle harmanlamak isteyenler için heyecan uyandırmaktadır.

Pırıl pırıl gökyüzü hava kirliliğinin olmadığı bu coğrafyada yıldızların altında bazende ayın kraterlerini seçebilecek kadar parlak bir görünüm sunmaktadır.

Selçuklu mimarisinin eşsiz taş eseri Divriği Ulu Cami Külliyesi, Harput'un efsanevi yerleşimleri Kemalîye'nin derin kültürünü yansıtan özgün mimarisıyla Nemrut'da mistik gündeğümü ile finale ulaşan 4-5 günlük turlar için iyi bir paket seçenektir.

Dr. M. F. Çelikmen

Nemrut'da Gündeğümü | Dr. M. F. Çelikmen

Harput Kalesi | Dr. M. F. Çelikmen

Aksöğüt Köyünden Yeşilyurt Vadisi ve Keban baraj gölü | Dr. M. F. Çelikmen

Kemaliye'ye herbiri 2-2buçuk saatlik karayolu ulaşımı mesafede bulunan Malatya, Elazığ ve Erzincan vilayetlerine 3 ayrı ulusal havayolu şirketi haftanın hemen hergünü bazen günde 2 kez hızlı ulaşım imkanı sağlamaktadır.

Bunun yanında Doğu Karadenize ve Kapadokya'ya gelen turlar da çok keyifli iki farklı karayolu erişimi sonrası Kemaliye'de en az 2-3 gece konaklayarak benzersiz tadlar alabileceklerdir.

Efsanevi Doğu Ekspresi'nin gerçek güzergahı Kemaliye'nin 40 dakikalık karayolu

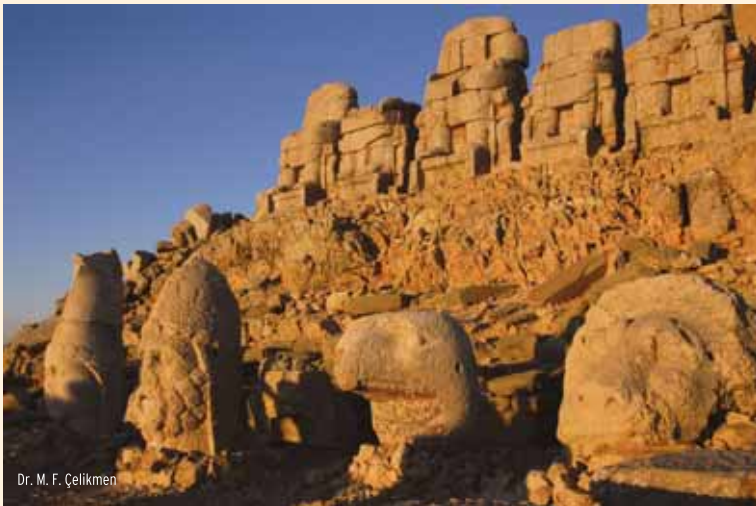
Dr. M. F. Çelikmen

Divriği Ulu Camii | Dr. M. F. Çelikmen

mesafesinden geçmektedir. İstanbul'dan yatarak yapılan keyifli bir tren yolculuğunun ardından Kemaliye'ye ulaşmak mümkündür.

Özellikle küçük araçlarla Taşyolu üzerinden "Tırtıl Yolu" tüneller ve geçitlerin birbirini izlediği güzergahla Divriği'ye gidip dönüş de kanyonun başlangıcındaki Gümüşçeşme köyünden bu kez bot safari turuyla nehirden Kemaliye'ye dönmek ömür boyu unutulmayacak bir anı olarak hafızalarda yer edecektir.

Dr. M. F. Çelikmen

Taşyolu'nda turistler | Dr. M. F. Çelikmen

Ulaşım

Arabasız gelenler, otobüs, tren ve çevre illerden minibüslerle ulaşabilirler. Ayrıca Elazığ, Malatya ve Erzincan'a THY ve özel şirketlerin tarifeli uçuşları ile gelerek hergün yapılan minibüs seferlerinden yararlanabilirsiniz. Erzincan'dan 15:30'da hafta içi her gün, Malatya'dan 16:00'da pazar dışında her gün, Elazığ'dan her gün 15:30'da Kemalîye'ye düzenli minibüs seferleri vardır. Pazar, Çarşamba ve Cumartesi günleri İstanbul'dan direkt Kemalîye'ye otobüs seferleri vardır. Haydarpaşa'dan kalkan Doğu Ekspresi ve Erzurum Ekspresi ile Başıştaş Tren istasyonumuzda inerek Kemalîye'ye ulaşılabilir. Kemalîye'ye gelmek isteyenler için vereceğimiz numaralara ulaştıklarında arabalı veya arabasız en yakın, ekonomik ve kısa zamanda nasıl gelebilecekleri konusunda yönlendirilebilirler.

Ulaşım ve danışma için:

Latif yalçiner
Cumhuriyet cad. Kemalîye
Tel. : 0 (446) 751 2780 - 751 3111
GSM : 0 (542) 591 15 56
0 (505) 277 65 65
latifyalciner@yahoo.com

Konaklama Bozkurt Hotel

Şehrin merkezinde bulunan Bozkurt Otel 22 oda 44 yatak kapasitesine sahiptir. Otel çift yıldızlı olup odalarda banyo ve tuvalet mevcuttur. Otelin alt katında Kemalîye'nin özgün yemeklerini yiyebileceğiniz bir restoran bulunmaktadır. Fırat Vadisine hakim konumdaki otel manzarası açısından hayranlık yaratmaktadır.
Tel : 0 446 751 2301
Cep : 0 536 743 9662 - 0 542 512 1926
Fax : 0 446 751 2894
otelbozkurt@mynet.com

Özden Gazetesi Tesisleri

54 yatak kapasitesine sahip bu tesis 24 odadan oluşmaktadır. Kemalîye'yi ve vadiyi geniş açıdan gören odaları ve restorantıyla seyrine doyum olmayan bir manzaraya sahiptir.
Tel : 0 446 751 2150
Fax : 0 446 751 2079
www.ozdengazetesi.com.tr
sifabaglari@ozdengazetesi.com.tr

Hacı Ömer Konukevi

Hacı Ömer Yalçınkayalar'ın hizmete sunduğu geleneksel Kemalîye Evinde kurulan Hacı

Ömer Konukevi, iki katlıdır. 80m2'lik üst kat, yatak odası, büyük oda, banyo ve teçizatlı mutfaktan oluşmaktadır, ayrıca 80m2 doğa manzaralı terasa sahiptir. Al katta ise yine yatak odası, büyük oda, banyo ve teçizatlı mutfaktan oluşmaktadır. Ayrıca havuzlu bir bahçe ve çardak bulunmaktadır
Tel : 0 446 751 2636
Cep : 0 532 214 8456

Horoz Gözü Kamp Yeri

Dağcılık, Kaya tırmanışı, Kanyoning ve Mağaracılık amaçlı düzenlenmiş kamp yeridir. 500 çadırın konumlandırılacağı kamp yerinde 5'er ad. sıcak sulu duş, kadın-erkek tuvaletleri, içme suyu, çöp, kanalizasyon ve elektrik konukların hizmetine sunulmuştur.

"Bahçeli" Konukeve

8 odada tek, çift ve 3 kişilik oda-kahvaltı konaklama imkanı mevcut.
Telefon: 0 446 751 2065
0 544 365 0482

Çevlik Gölü Kamp Yeri

Akarsu ve göl sporları, Kano ve Rafting için açık olimpik yüzme havuzu kenarında kurulan kamp yerinde sıcak sulu duş, kadın-erkek tuvaletleri, içme suyu, çöp ve kanalizasyon altyapısı tamamlanmış bir şekilde konukların hizmetine sunulmuştur

İrtibat

Kemalîye Kaymakamlığı
Telefon: 0 446 751 2136

Kemalîye Belediyesi
Telefon: 0 446 751 2016 - 751 2066
Faks: 0446 751 2552

KEMAV Kemalîye Temsilciliği
Telefon: 0 446 751 2343

ÇEKÜL Temsilciliği
Telefon: 0 446 751 2852

KEDOST
Kemalîye Doğa Sporları ve Turizm Ltd. Şti.
Telefon: 0 446 751 2929
Cumhuriyet Cad. 1. Sok. No:3 Kemalîye

EğİN halısı göbek deseni

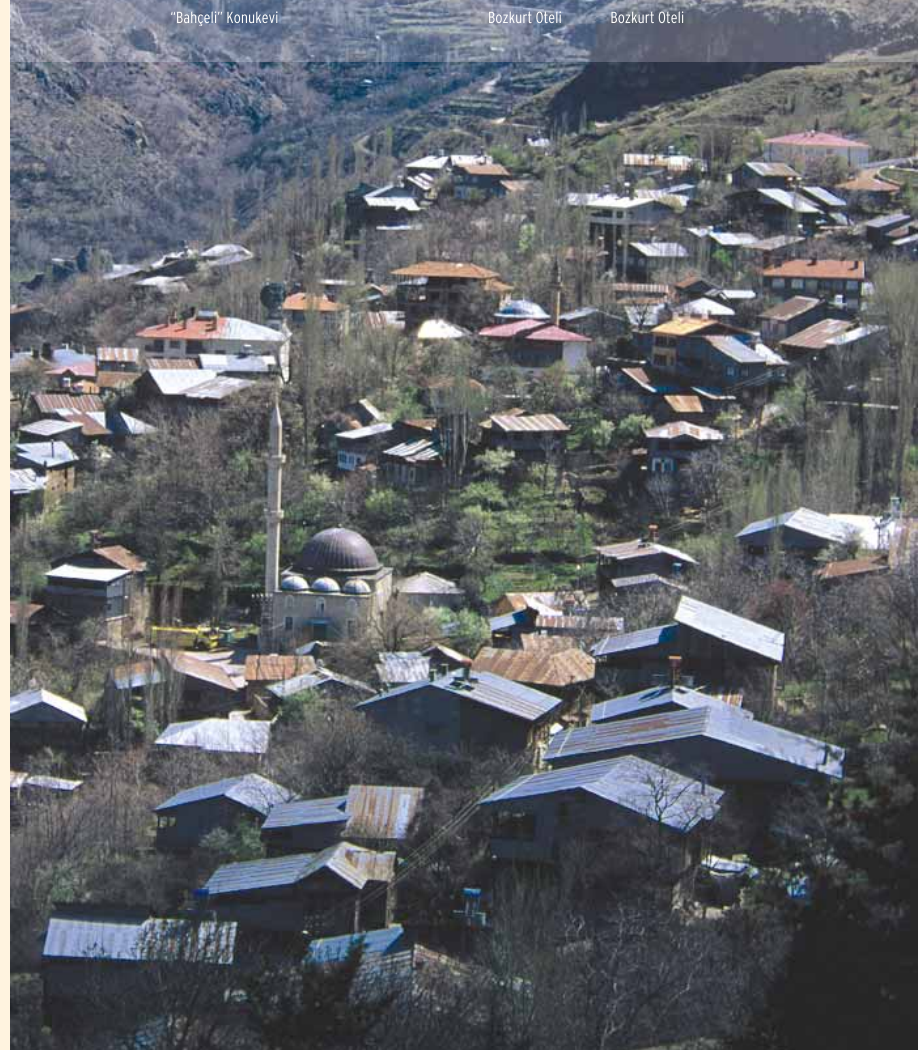
"Bahçeli" Konukevi

Bozkurt Otel

Bozkurt Otel

Kemaliyenin Eski Kent Dokusundan Örnek | M. Ferudun Çelikkmen

Kemaliyenin Yeni Kent Dokusundan Örnek | M. Ferudun Çelikkmen

Dr. M. Ferudun Çelikmen

Dr. M. Ferudun Çelikmen

